

Documents per a l'organització i la gestió dels centres

Cultura digital de centre

02/07/2021

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

Índex

Cultura digital de centre	3
1 Introducció a la cultura digital del centre	3
2 Estratègia digital de centre	4
2.1 Objectius de l'estratègia digital de centre	4
3 Aspectes organitzatius de les tecnologies digitals en el centre	6
3.1 Comissió d'estratègia digital de centre	6
3.2 La coordinació digital de centre	7
4 Ús de dispositius mòbils en el centre	8
5 Documents de referència publicats	9
6 Normativa d'aplicació (cultura digital de centre)	10

Cultura digital de centre

1 Introducció a la cultura digital del centre

L'assoliment de la competència digital per part de tot l'alumnat és la raó per la qual els centres educatius han de definir i actualitzar, de manera periòdica, l'estratègia sobre l'ús de les tecnologies digitals, tant en el procés d'ensenyament i aprenentatge com en el conjunt de les actuacions i interaccions del centre amb la comunitat educativa.

Els decrets de currículum ([Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària, i [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria) han incorporat el desplegament de la competència digital, d'acord amb el plantejament recollit als documents [Competències bàsiques de l'àmbit digital. Educació primària](#) i [Competències bàsiques de l'àmbit digital. Educació secundària obligatòria](#). Per tant, és necessària una revisió i actualització de les pràctiques educatives que es duen a terme en el centre educatiu, per assegurar que s'atenen, en les programacions, les quatre dimensions que conformen la competència digital:

1. Instruments i aplicacions
2. Tractament de la informació i organització dels entorns de treball i aprenentatge
3. Comunicació interpersonal i col·laboració
4. Ciutadania, hàbits, civisme i identitat digital

Per fer-ho possible, cal una mirada de les tecnologies que incorpori aspectes pedagògics, formatius, ètics i organitzatius del mateix centre, sempre complint amb criteris d'accessibilitat i usabilitat.

Com a instrument per formalitzar aquesta mirada, en el marc del [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, i del projecte educatiu del centre, cal una planificació a curt, mitjà i llarg termini perquè el procés de desplegament de la competència digital es desenvolupi de manera harmònica.

D'altra banda s'han de revisar i tenir en compte aspectes de [protecció de dades](#) i drets d'imatge en les pràctiques d'ensenyament-aprenentatge, i en la publicació i ús de dades en els diferents formats en l'activitat diària i en espais virtuals i xarxes. Així mateix, recomana consultar les consideracions aportades pel projecte [Internet Segura](#) de la XTEC i de [l'Agència de Ciberseguretat](#) de Catalunya.

Sens falta, cal vetllar pel benestar emocional de l'alumnat. Les formes de la violència en els centres educatius són múltiples. Actualment la violència virtual és molt freqüent i afecta un 84 % d'infants i adolescents. Entre aquestes víctimes predominen les noies i les formes de violència són diverses: ciberassetjament escolar (cyberbullying), ciberseducció de menors (grooming), exposició involuntària a material sexual, pornodifusió no consentida (sexpreading), sextorsió, violència en línia en la parella, happy slapping, incitació a conductes nocives i exhibicionisme, entre d'altres.

En aquest context, el Pla les escoles lliures de violències s'adreça a tots els centres

educatius amb l'objectiu de prevenir, intervenir i seguir les situacions de violència, incident, especialment en la prevenció secundària. Per això, el Pla comporta la creació de la Unitat de Suport a l'Alumnat en Situació de Violència (USAV) dependent de la Sub-direcció General d'Educació Inclusiva de la Direcció General de Currículum i Personalització, ubicada als serveis centrals del Departament d'Educació.

La funció de l'USAV és gestionar tots els casos que arribin i coordinar-ne l'abordatge, garantir una actuació sense demora i l'escolta activa a les víctimes, i treballar conjuntament amb els serveis territorials del Departament.

2 Estratègia digital de centre

Els criteris que fan referència a l'organització i als usos pedagògics de les tecnologies digitals en el centre s'han de recollir en el projecte educatiu. La concreció de les aplicacions i els usos de les tecnologies s'han d'incorporar als diversos documents de gestió del centre: normes d'organització i funcionament, programació general anual, apartat de cultura digital del document d'estratègia digital de centre (EDC), memòria, etc.

Així, és convenient que el projecte de direcció formuli propostes concretes pel que fa a l'accés i l'ús dels dispositius tecnològics i dels recursos digitals, l'actualització dels usos didàctics de les tecnologies digitals i l'impuls d'activitats STEAM (acrònim que fa referència a les disciplines acadèmiques de ciència, tecnologia, enginyeria, arts i matemàtiques) i promogui estratègies orientades a millorar l'assoliment de la competència digital de tot l'alumnat i l'eliminació de barreres que creen l'esclatxa digital.

Es recomana que tots els centres educatius disposin d'un entorn virtual d'aprenentatge per tal de garantir el seguiment de la programació didàctica. El Departament d'Educació ofereix als centres l'entorn virtual d'aprenentatge Moodle; aquells centres que decideixin utilitzar-ne un altre, ho podran fer en el marc de l'autonomia de centre, sempre que es respectin les [orientacions sobre l'adopció d'entorns de treball col·laboratiu al núvol per a l'àmbit escolar](#) i la normativa vigent en matèria de protecció de dades.

L'estratègia digital de centre ha de mostrar la planificació en els aspectes organitzatiu, pedagògic, tecnològic i inclusiu, i ha d'assignar les responsabilitats associades dins dels equips docents. Correspon al director o directora del centre impulsar i liderar-ne el desenvolupament i vetllar perquè s'apliqui i s'avalui. Així mateix, el Departament d'Educació ha d'aportar [orientacions](#) i [instruments](#), perquè s'implementi correctament.

L'estratègia digital de centre ha de ser el resultat d'un treball en equip i consensuat de desplegament de les tecnologies digitals, del pla de formació associat, de la comunicació, de la gestió interna i externa, i de l'avaluació a partir de les evidències per a la seva millora constant.

2.1 Objectius de l'estratègia digital de centre

Els objectius de l'estratègia digital del centre són, entre d'altres, els següents:

- Assegurar l'assoliment màxim de la competència digital de tot l'alumnat, del professorat i del centre.
- Planificar el desplegament i la implantació de les tecnologies digitals en els àmbits educatiu, administratiu i comunicatiu.
- Assignar responsabilitats compartides en la gestió de la tecnologia en el centre i en els diferents aspectes relacionats amb la cultura digital.
- Establir la presència del centre a Internet (portal web del centre, plataforma virtual, xarxes socials...), per tal de definir la identitat digital del centre i la seva difusió.
- Integrar en un document tots els aspectes relacionats amb la implementació de les tecnologies digitals i vetllar perquè siguin coherents amb el projecte educatiu de centre del qual formen part.
- Fomentar la inclusivitat de tota la comunitat educativa en l'assoliment del màxim nivell de competència digital.
- Impulsar els usos curriculars de les tecnologies digitals i fer-ne el seguiment i avaluació.
- Fomentar la formació contínua del professorat del centre, l'aprenentatge entre iguals, i l'intercanvi d'experiències didàctiques i metodològiques entre el professorat del centre i en xarxes externes al centre.
- Establir mesures per garantir la inclusió digital de l'alumnat, professorat i famílies, per evitar la bretxa digital.
- Vetllar pel compliment de la normativa en els usos de la tecnologia, especialment el que s'estableix en la [Llei orgànica 3/2018](#), de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (LOPD), en la [Llei de propietat intel·lectual](#) (LPI) i, pel que fa al personal docent i administratiu del centre, en la [Instrucció 8/2020, de 24 de novembre, sobre l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació a l'Administració de la Generalitat de Catalunya](#).
- Establir mecanismes de custòdia, seguretat i permanència de les dades digitals del centre.
- Respectar l'autoria en la tria, ús i creació de recursos digitals, tant per part de l'alumnat com del professorat.
- Establir mesures de protecció de l'alumnat i de les dades personals pel que fa a l'ús i instal·lació de plataformes i de programari.
- Establir mesures de protecció de l'alumnat vers els continguts inadequats en l'accés a Internet, tant dels equipaments del centre com dels personals de l'alumne o alumna.

El Departament d'Educació posa a disposició dels centres el document referent a l'[estratègia digital de centre](#) i un [web de suport](#) per a la seva redacció.

3 Aspectes organitzatius de les tecnologies digitals en el centre

La importància de l'ús de les tecnologies digitals i dels recursos digitals per afavorir la millora de la qualitat dels processos d'ensenyament i aprenentatge, de la competència digital i dels resultats escolars en general, tenint en compte la inclusió digital de tot l'alumnat, requereix l'adaptació de l'estructura i del funcionament del centre partint del seu context real i seguint les consideracions del decret d'inclusió, per garantir l'èxit educatiu de tot l'alumnat.

3.1 Comissió d'estratègia digital de centre

El centre ha de constituir una [comissió d'estratègia digital](#), que ha d'estar integrada, com a mínim, per algun membre de l'equip directiu, pel coordinador o coordinadora digital del centre i per docents de diferents cursos, cicles, departaments o seminaris, amb els objectius i les funcions següents:

- Dinamitzar la comunitat educativa, especialment els equips didàctics, perquè desenvolupin les línies d'acció acordades per la mateixa comissió.
- Traslladar les línies de treball acordades amb tota la comunitat educativa (alumnat, docents, famílies, PAS i consell escolar).
- Elaborar l'estratègia digital de centre (EDC).

D'aquestes funcions se'n poden derivar entre d'altres, tasques com les que s'indiquen a continuació:

- Revisar periòdicament les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC) per tal d'adequar-les als usos i a la normativa sobre privacitat i protecció de dades que el centre faci de les tecnologies digitals i dels dispositius personals.
- Potenciar que les tecnologies digitals impregnin les [programacions curriculars](#) amb una mirada inclusiva.
- Vetllar pel desplegament curricular de la competència digital de l'alumne o alumna.
- Promoure l'ús de les tecnologies digitals en la pràctica educativa a l'aula, especialment en les activitats STEAM.
- Vetllar per l'optimització de l'ús dels [recursos tecnològics del centre](#).
- Vetllar perquè es garanteixi la inclusió digital de tot l'alumnat en els centres, tant pel que fa a l'accés als equipaments tecnològics com a les fonts d'informació i comunicació.
- Promoure l'aplicació de mesures de protecció de continguts inadequats en l'accés a Internet, tant dels equipaments del centre com dels dispositius dels alumnes.
- Dinamitzar la presència a Internet del centre utilitzant, dins del que és possible, plataformes de programari lliure que siguin respectuoses amb la privacitat de les dades (portal, EVA, blog, etc.).

- Establir el sistema de comunicació digital del centre amb les famílies i vetllar perquè es compleixi.
- Vetllar per l'aplicació de les polítiques de privacitat i seguretat de les dades i per les infraestructures digitals del centre educatiu.
- Vetllar perquè les famílies rebin la informació sobre les normes del centre pel que fa als dispositius digitals (usos, [control parental](#), bona preservació, etc.).
- Tenir cura que els materials digitals que difon el centre siguin accessibles en línia, respectin els drets d'autoria i les llicències d'ús dels diferents elements que els integren (imatges, esquemes, textos, àudio, vídeo, etc.), en què cal donar prioritat a l'ús de materials amb llicències lliures o que permetin un ús compartit dels materials, i vetllin per l'ús d'un llenguatge plural que respecti la diversitat de gènere.

Aquesta comissió es pot ampliar per temes concrets, amb la participació de més membres del claustre de professorat, o per la creació de subcomissions de treball.

3.2 La coordinació digital de centre

Les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC) han d'establir la figura d'un coordinador o coordinadora digital com a responsable d'aquesta gestió, atesa la complexitat que implica la gestió coordinada de les tecnologies digitals en un centre educatiu.

L'equip directiu ha de vetllar perquè aquesta figura disposi de les hores de reducció necessàries per fer la seva funció, així com dels recursos informàtics, formatius i d'assessorament adients.

En aquest sentit, es posa a disposició dels centres el document [Orientacions](#) per a la coordinació digital de centre, en què es defineixen les tasques relacionades, les que poden ser derivades a d'altres membres del claustre i una aproximació a la càrrega horària relacionada.

Les funcions principals del coordinador o coordinadora digital són les següents:

- Assessorar el professorat i el personal d'atenció educativa del centre en l'ús didàctic i inclusiu de les tecnologies digitals i en la dimensió STEAM d'aquestes, així com orientar-los sobre la formació en competències digitals, amb la col·laboració dels serveis educatius de la zona.
- Assessorar el director o directora, el professorat i el personal d'administració i serveis del centre en l'ús de les aplicacions de gestió acadèmica, econòmica i administrativa del Departament.
- Vetllar pel manteniment de les instal·lacions i dels equipaments digitals del centre.
- Vetllar pel compliment de la reglamentació normativa i dels estàndards tecnològics.
- Utilitzar preferentment programari i recursos digitals en català, d'acord amb el que estableix l'[article 20](#) de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.
- Col·laborar en la promoció d'una cultura de centre basada en la inclusió digital, un

disseny universal per a l'aprenentatge amb l'ús de la tecnologia, la sobirania tecnològica, el respecte per la privacitat i les dades personals, i la promoció de la igualtat de gènere.

- Incorporar la identificació gràfica adaptada al Programa d'identificació visual de la Generalitat de Catalunya als espais web del centre.
- Fer el seguiment dels serveis TIC, mitjançant les aplicacions disponibles a aquest efecte, en el marc de l'actual model TIC de la Generalitat de Catalunya.
- Vetllar perquè tot el programari instal·lat en cadascun dels ordinadors del centre educatiu tingui la llicència legal d'ús corresponent, en què cal fomentar l'ús de programari lliure sempre que sigui possible.
- Utilitzar formats basats en estàndards oberts per a l'intercanvi de documents electrònics, així com llicències lliures o de compartició, tant de documents com de programari.
- Altres funcions que el director o directora del centre li encomani d'acord amb les directrius del Departament d'Educació.

4 Ús de dispositius mòbils en el centre

La universalització dels dispositius mòbils i el seu elevat potencial educatiu fan que els centres puguin incloure l'ús d'aquests dispositius mòbils (tauletes o telèfons intel·ligents) en processos d'ensenyament i aprenentatge, i també com a element de comunicació amb la comunitat escolar.

La utilització de telèfons intel·ligents en activitats acadèmiques requereix un codi de conducta que potencii la convivència en el centre, elimini l'esclatxa d'accés als aprenentatges i en minimitzi els aspectes disruptius. En aquest sentit, el març de 2015 el Consell Escolar de Catalunya va aprovar el document [Les tecnologies mòbils en els centres educatius](#), que ofereix un marc de reflexió i elements per regular-ne l'ús en els centres. Posteriorment, com a continuïtat d'aquest document, el 2019 es va publicar [Els dispositius mòbils als centres educatius](#).

El coneixement de l'ús responsable d'aquests dispositius forma part de la competència digital que els i les alumnes han d'adquirir; han de desenvolupar pautes de comportament responsable, segur i legal i, si escau, donar compte de les seves accions. En aquest sentit, la incorporació dels dispositius mòbils als centres educatius comporta la necessitat de definir orientacions precises sobre l'accés i el seu bon ús. Aquest ús, per tant, pot ser diferenciat en funció de l'espai i del moment, la qual cosa s'ha de determinar i indicar de forma clara en el recinte escolar.

Les pautes d'ús responsable de dispositius mòbils que s'estableixin al centre han de quedar recollides documentalment, i les han de conèixer alumnes i famílies, mitjançant la carta de compromís educatiu o qualsevol altre document específic que elabori el centre amb aquesta finalitat.

Les orientacions i criteris per tractar l'ús dels dispositius mòbils en els centres han de

tenir en compte, entre d'altres, els aspectes següents:

1. El potencial d'aquests dispositius per adquirir la competència digital.
2. Incorporar els usos curriculars d'aquests dispositius en l'estratègia digital de centre.
3. Regular-ne l'ús en funció dels espais i dels moments per a tota la comunitat educativa (alumnes, docents, PAS i família).
4. Comunicar, difondre i corresponsabilitzar alumnes i famílies en l'ús adequat d'aquests dispositius, amb èmfasi especial en la protecció de les dades personals i la privacitat, mitjançant la signatura d'un document específic, o incloure aquest aspecte en la carta de compromís.
5. Incloure, a les normes d'organització i funcionament del centre (NOFC), la regulació dels mòbils i també les previsions d'actuacions en cas d'incompliment.
6. Ser un element facilitador i inclusiu en l'accés i la comunicació de tot l'alumnat.

Es poden consultar, al web de la XTEC (Recursos > Tecnologia de la informació > [Ús dels dispositius mòbils](#)), exemples i experiències d'ús i de regulació de dispositius mòbils en centres educatius. També s'impulsa el [Pla mòbils.edu](#), per acompanyar en aquest procés i dotar el centre de les eines i la formació necessària per a la docència, gestió i organització, i per millorar totes les competències a partir de la introducció dels dispositius mòbils en la pràctica educativa.

5 Documents de referència publicats

[Alumnat digitalment competent](#)

[Orientacions per a l'avaluació de la competència digital de l'alumnat a primària](#)

[Orientacions per a l'avaluació de la competència digital de l'alumnat a l'ESO](#)

[Competències digitals de primària](#)

[Competències digitals de secundària](#)

[Docents digitalment competents](#)

[Recursos per al professorat. Activitat d'autoaprenentatge](#)

[Formació](#)

[Centres digitalment competents](#)

[Estratègia digital de centre](#)

[Estratègia digital de centre: nodes de suport](#)

[Funcions i organització de la comissió d'estratègia digital de centre](#)

[Centres educatius en línia](#)

[Orientacions per a la coordinació digital del centre](#)

[Famílies digitals](#)

[Famílies digitals \(vídeos formatius\)](#)

[Famílies digitals \(web del projecte\)](#)

6 Normativa d'aplicació (cultura digital de centre)

- [Llei orgànica 3/2018](#), de 5 de desembre, de protecció dades personals i garantia dels drets digitals (BOE núm. 294, de 6.12.2018)
- [Llei 21/2014](#), per la qual es modifiquen el text refós de la Llei de propietat intel·lectual, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1996, de 12 d'abril, i la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil (BOE núm. 268, de 5 de novembre de 2014)
- [Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009)
- [Llei 1/1998](#), de 7 de gener, de política lingüística (DOGC núm. 2553, de 09.01.1998)
- [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu (DOGC núm. 7477, de 19.10.2017)
- [Decret 119/2015](#), de 23 de juny, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (DOGC núm. 6900, de 26.6.2015; annex 3)
- [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 6945, de 28.8.2015; annex 10)
- [Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- [Decret 142/2008](#), de 15 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del batxillerat (DOGC núm. 5183, de 29.07.2008)
- [Decret 181/2008](#), de 9 de setembre, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle de l'educació infantil (DOGC núm. 5216, de 16.9.2008)
- [Resolució EDU/1464/2019](#), de 27 de maig, per la qual es crea el Programa d'innovació pedagògica mòbils.edu (DOGC núm. 7887, de 31.5.2019)
- [Resolució EDU/1528/2019](#), de 3 de juny, per la qual s'obre la convocatòria per participar en diversos programes d'innovació pedagògica creats pel Departament d'Educació (DOGC núm. 7892, de 7.6.2019)
- [Instrucció 3/2018](#), sobre l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació a l'Administració de la Generalitat de Catalunya.
- [Instrucció 8/2020](#), de 24 de novembre, sobre l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació a l'Administració de la Generalitat de Catalunya.